

Drugi svjetski rat

Zašto je došlo do drugog svjetskog rata?

Njemačka, Italija i Japan, nezadovoljne poretkom uspostavljenim poslije Prvog svjetskog rata zahtjevaju novu podijelu svijeta.

Na čelo Njemačke dolazi **Hitler**, 1933. koji je odmah počeo da sprema Njemačku vojsku za novi rat.

- **1931.** Japanska vojska godine okupira kinesku provinciju Mandžuriju.
- **1935.** Fašistička Italija okupira Etiopiju.
- **1938.** Hitler vrši pripajanje (Anschluss), Austrije. **Minhenskim sporazumom** Hitler dobija saglasnost da pripoji Sudetsku oblast, što on iskoristi da okupira cijelu Čehoslovačku, a zatim od Poljske traži da mu preda grad Gdańsk, što Poljska odbija.
- **23. avgusta 1939.** - Hitler potpisuje **pakt o nenapadanju s SSSR-om (Sovjetskim savezom)** kako bi se zaštitio od rata na dva fronta.
- **1. septembra 1939.** - Njemačka je **napala Poljsku** strategijom **Blitzkrieg**, što znači brzi udar motorizovanih snaga, tenkova i avijacije.
- **3. septembra 1939.** - Francuska i Velika Britanija objavljuju rat Njemačkoj i to se smatra zvaničnim početkom drugog svjetskog rata.
- **17. septembra 1939.** - jedinice Crvene armije upadaju u Poljsku koja se ubrzo podijelila između SSSR-a i Njemačke.

Koje su ratne operacije vođene do kraja 1941. godine?

- Od aprila do juna 1940. Njemačka je okupirala **Dansku i Norvešku**.
- U maju 1940. napada **Holandiju, Belgiju, Luksemburg i Francusku**. Blitzkrieg je doveo do brzog osvajanja ovih država. Da bi se izbjeglo totalno uništenje savjezničkih snaga (britanskih i francuskih), iz Dankirka je krajem maja evakuisano oko 558.000 vojnika.
- 22. juna **Francuska** kapitulira.
- Nakon toga slijedi bezuspješan pokušaj Njemačke da vazдушnim udarima prisili **Veliku Britaniju** na kapitulaciju.
- U decembru 1940. Njemačka ulazi u **Mađarsku i Rumuniju**.
- U martu 1941. ulazi u **Bugarsku**, a u aprilu iste godine napada **Jugoslaviju i Grčku**.
- 22. juna 1941. godine Njemačka je napala **Sovjetski Savez (SSSR)**. Napad je bio usmjeren prema Leningradu, Moskvi, Krimu i Kavkazu. Do kraja 1941.godine njemačke trupe su zaposijele veliki dio teritorije SSSR-a i došle na nadomak Moskve i Leningrada.

SILE OSOVINE I ANTIFAŠISTIČKA KOALICIJA

Osnovu za stvaranje antifašističke koalicije predstavlja **Atlantska povelja** – dokument koji su potpisali britanski premijer **Čerčil** i američki predsjednik **Ruzvelt**, 14. augusta 1941.

Države potpisnice su utvrdile pravila borbe protiv nacizma i naglasile da:

- ne žele nikakva teritorijalna proširenja i
- svakom narodu garantuju pravo da sam izabere društveni i politički sistem u kome želi da živi.

7. decembra 1941. - napad Japana na američku vojnu bazu **Pearl Harbour** godine doveo je do ulaska **Sjedinjenih Američkih Država (SAD-a)** u rat.

Koji su najvažniji frontovi i najznačajnije bitke 2.svjetskog rata?

Najznačajnija ratišta u drugom svjetskom ratu su:

1. Istočni front (bitke za Moskvu i Leningrad, Stalingradska bitka i bitka kod Kurska i Orela).
Na istočnom frontu se istakao **Vasilij Zajcev**, ruski snajperista koji je tokom Stalingradske bitke ubio više od 220 njemačkih vojnika.
2. Sjeverna Afrika (bitke kod Tobruka i El Alemejna)
3. Pacifik (bitka kod ostrva Talugi u Korálnom moru i Midvejska bitka)

Koje naoružanje je korišćeno u 2.svjetskom ratu?

Naoružanje koje se koristilo u drugom svjetskom ratu bilo je:

1. savremeno pješadisko naoružanje,	4. avioni,	7. razarači,
2. tenkovi,	5. podmornice,	8. nosači aviona,
3. artiljerija,	6. krstarice,	9. nuklearne bombe.

Opiši položaj civila u 2. svjetskom ratu

Civilno stanovništvo je stradalo u velikom broju - 62% od ukupnog broja stradalih.

Hitlerovo "Konačno rješenje jevrijskog pitanja" podrazumijevalo je potpuno uništenje Jevreja u Evropi. Za ubistva jevreja bila su razrađene dvije metode:

- dejstva streljačkih grupa,
- koncentracioni logori (Auschwitz, Treblinka, Mietzhausen, Jasenovac i drugi.)

Kako je došlo do kapitulacija Italije?

U avgustu 1943. saveznici zauzimaju Siciliju, a 3. septembra se iskrcavaju u Južnu Italiju.

Veliko fašističko vijeće je razriješilo Musolinija svih dužnosti.

8. septembra 1943. pritisnuta porazima na svim frontovima, Italija je potpisala bezuslovnu kapitulaciju.

BORBE NA ISTOČNOM FRONTU

Nakon kapitulacije Italije, nastavljeno je potiskivanje njemačkih jedinica prema zapadu.

Njemačka je pokušala da pokrene kontraofanzivu pa je došlo do velike **bitke kod Kurska**, najveće tenkovske bitke u drugom svjetskom ratu.

Nakon poraza u ovoj bici, Njemci se povlače prema Ukrajini.

SAVEZNIČKA KONFERENCIJA U TEHERANU (od 28. nov do 1. dec 1943.)

Na ovoj konferenciji su se sastali Ruzvelt, Čerčil i Staljin.

Dogovoreno je:

1. uspostavljanje potpunije koordinacije oruženih snaga antifašističke koalicije i
2. otvaranje novog fronta u Evropi, Normandije.

6. juna 1944. iskrcavanjem saveznika u Normandiji otvara se **zapadni front** čime je pojačan pritisak na njemačke snage i sa zapadne strane.

SOVJETSKA OFANZIVA

Uporedo sa iskrcavanjem u Normandiji, Crvena armija preuzima ofanzivu na frontu od Baltičkog do Crnog mora.

U ljeto 1944. godine Crvena armija prodire u **Poljsku i Ukrajinu**. U avgustu je marširala u **Rumuniju**, a u septembru u **Bugarsku**. U oktobru oslobađaju najveći dio **Srbije**. U oktobru 1944. godine kapitulirala je **Mađarska**.

SAVEZNIČKA KONFERENCIJA NA JALTI (0d 4. do 12. februara 1945.)

Na ovoj konferenciji susreli su se poslednji put Ruzvelt, Čerčil i Staljin.

Donesene su najvažnije odluke da:

1. nakon kapitulacije Njemačke preuzmu vlast saveznici.
2. da se Njemačka podijeli u četiri okupacione zone - Berlin na četiri dijela,
3. da se u Njemačkoj uništi nacizam i militarizam
4. da joj se nametne plaćanje ratne odštete i
5. da se osnuje organizacije Ujedinjenih nacija.

KAPITULACIJA NJEMAČKE I JAPANA

- **Početak 1945.** godine označio je i početak stvaranja obruča oko snaga nacističke Njemačke i njene prijestonice Berlina.
- **Krajem aprila** Berlin je bio opkoljen sa svih strana, a posljednji dana aprila Hitler je izvršio samubistvo.
- **8. maja 1945.** Njemačka je potpisala безусловnu kapitulaciju.

Na istoku Japan je nastavio da pruža žilav otpor.

- **6. i 9. Avgusta 1945.** - da bi ubrzale kraj rata i smanjile svoje gubitke, Sjedinjene američke države (SAD) su bacile atomske bombe na japanske gradove **Hiroshimu** i **Nagasaki**.
- **2. septembra 1945.** - uz pritisak Japanskog cara, vlada je potpisala безусловnu kapitulaciju. Tim činom je okončan drugi svjetski rat.

POSLEDICE DRUGOG SVJETSKOG RATA

Po ljudskim žrtvama i razaranjima drugi svjetski rat je bio najstrašniji i najkrvaviji u istoriji čovječanstva. Ukupni gubici se nikad neće saznati.

- 36 miliona vojnika je poginulo na frontovima.
- 20 miliona ljudi je stradalo u logorima i od posljedica bombardovanja.
- Materialna šteta je bila ogromna, gotovo neprocijenjiva.

Drugi svjetski rat je **raskršće istorije**, jer je:

1. označio likvidaciju fašizma,
2. doprinio uvođenju socijalističkog poretka,
3. pokrenuo oslobodilačke i antikolonijalne pokrete koji su doveli do stvaranja velikog broja nezavisnih država.
4. doveo je do stvaranja dvije supersile - SSSR (Savez Sovjetskih socijalističkih republika) i SAD-a (Sjedinjenih američkih država) i
5. označio početak novog doba - doba atomske energije.

					
LIČNOST	Hitler	Ruzvelt	Čerčil	Staljin	Musolini
DRŽAVA	Njemačka	SAD	Velika Britanija	SSSR	Italija

LIČNOST					
DRŽAVA					

SILE OSOVINE			SILE ATANTE			
Njemačka	Italija	Japan	Velika Britanija	Francuska	SSSR	SAD

SSSR – Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika – današnja Ruska Federacija

SAD – Sjedinjene Američke Države

- Početak rata - **3. septembar 1939.**, nakon napada na Poljsku, Francuska i Velika Britanija objavljuju rat Njemačkoj.
- Kraj rata - **2. septembra 1945.** kada Japanska vlada je kapitulirala nakon što su bačene atomske bombe na Hirošimu i Nagasaki.